

Prima:
HRVATSKA NARODNA BANKA
Trg hrvatskih velikana 3
10 000 ZAGREB
Zagreb, 16.11.2015.

PREDMET: PRIJAVA NEZAKONITOSTI U PRIMJENI ZID ZPK 2015
PODNOŠITELJ: UDRUGA FRANAK, Zagreb, Avenija M. Držića 81b
PRIJAVLJENI: Privredna banka Zagreb d.d., OIB 02535697732,
Radnička cesta 50, Zagreb

PRIJAVA NEZAKONITOSTI U PRIMJENI ZID ZPK 2015

NEZAKONITE ODREDBE NACRTA ANEKSA UGOVORA

Nakon što u korisnici kredita od strane Privredne banke Zagreb d.d., zaprimili dokumentaciju u sklopu primjene Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (dalje ZID ZPK 2015) ovim putem podnosimo prijavu uočenih nezakonitosti u Nacrtu Aneksa Ugovora o kreditu (dalje Nacrt)

MJERODAVNO PRAVO

u ovom slučaju predstavljaju sljedeće odredbe Zakona o obveznim odnosima, Zakona o zaštiti potrošača i ZID ZPK 2015, koje glase:

ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POTROŠAČKOM KREDITIRANJU

Predmet konverzije

Članak 19.a

(1) Ovom glavom uređuju se **obveze vjerovnika i potrošača**:

- u postupku konverzije kredita denominiranih u CHF u kredite denominirane u EUR,
- u postupku konverzije kredita denominiranih u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredite denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR

...

Načelo konverzije kredita

Članak 19.b

Konverzija kredita denominiranog u CHF u kredit denominiran u EUR i kredita denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR **podrazumijeva konverziju kredita radi promjene valute, odnosno valutne klauzule** u kojoj je denominiran i provodi se na način da se položaj potrošača s kreditom denominiranim u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u EUR, a položaj potrošača s kreditom denominiranim u kunama s valutnom klauzulom u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR.

Način izračuna konverzije kredita

Članak 19.c

(1) Konverzija kredita podrazumijeva konverziju radi promjene valute odnosno valutne klauzule u kojoj je denominiran i izračunava se na način da se:

6. ukupni uplaćeni iznos utvrđen u EUR i valutnoj klauzuli u EUR na način iz točke 4. ovoga stavka manji od ukupnog iznosa obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR utvrđenih na način iz točke 3. ovoga stavka, namiri vjerovniku od strane potrošača sukladno sporazumu vjerovnika i potrošača, a obveze po novom otplatnom planu u EUR i valutnoj klauzuli u EUR nastave ispunjavati od strane potrošača,

7. iznos preostale neotplaćene glavnice u EUR i kunama s valutnom klauzulom u EUR utvrđuje na dan 30. rujna 2015., kao razlika novog otplatnog plana utvrđenog sukladno točki 3. ovoga

stavka i uplaćenih iznosa utvrđenih sukladno točki 4. ovoga stavka, pri čemu iznos preplate utvrđen u točki 5. ovoga stavka ne umanjuje iznos preostale neotplaćene glavnice u EUR i kunama s valutnom klauzulom u EUR, a manje uplaćeni iznos utvrđen u točki 6. ovoga stavka namiruje se sukladno sporazumu vjerovnika i potrošača,...

Informiranje

Članak 19.d

(1) Za potrebe provjere izračuna konverzije vjerovnik je dužan izraditi kalkulator na temelju kojeg je izračunata konverzija, koji uključuje detaljan pregled izračuna svih elemenata izračuna konverzije utvrđene u članku 19.c ovoga Zakona, te ga učiniti dostupnim svakom pojedinom potrošaču preko svojih mrežnih stranica, a kojem će potrošač pristupiti preko svog osobnog identifikacijskog broja.

(2) Za potrebe provjere izračuna konverzije vjerovnik je dužan potrošaču **omogućiti pristup povijesnom pregledu općih uvjeta kreditiranja, povijesnom pregledu odluka o kamatnim stopama, povijesnom pregledu dnevnih tečajeva** primjenjivih na kredite denominirane u CHF i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u CHF te na kredite denominirane u EUR i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR koje je vjerovnik primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u CHF i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u CHF te na kredite denominirane u EUR i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR.

(3) Prije objave kalkulatora iz stavka 1. ovoga članka na mrežnoj stranici vjerovnik je dužan pribaviti mišljenje ovlaštenog revizora ili sudskog vještaka da je kalkulator izrađen u skladu s načinom izračuna propisanim člankom 19.c ovoga Zakona te takvo mišljenje objaviti na svojim mrežnim stranicama u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 19.e

(9) Ako potrošač prihvati izračun konverzije kredita, **vjerovnik neće tražiti dodatne instrumente osiguranja plaćanja**, u odnosu na ugovorene, **nići postavljati dodatne uvjete potrošaču kojima bi se derogirala njegova druga prava**.

ZAKON O OBVEZNIM ODNOSIMA

Uvjeti i njihov učinak

Članak 297.

(1) Ugovor je **sklopljen pod uvjetom ako nastanak ili prestanak njegovih učinaka zavisi od buduće i neizvjesne činjenice**.

(2) Ako je sklopljen pod odgodnim uvjetom pa se uvjetu udovolji, učinci ugovora nastaju od trenutka njegova sklapanja, osim ako iz zakona, naravi posla ili volje strana ne proistječe što drugo.

(3) Ako je sklopljen pod raskidnim uvjetom, učinci ugovora prestaju kad se uvjetu udovolji.

(4) Uzima se da je uvjet ispunjen ako njegovo ispunjenje, protivno načelu savjesnosti i poštenja, spriječi strana na čiji je teret određen, odnosno da nije ispunjen ako njegovo ispunjenje, protivno načelu savjesnosti i poštenja, prouzroči strana u čiju je korist određen.

Nedopušten ili nemoguć uvjet

Članak 298.

(1) **Ništetan je ugovor** u kojem je postavljen odgodni ili **raskidni uvjet protivan Ustavu Republike Hrvatske, prisilnim propisima ili moralu društva**.

(2) Ugovor sklopljen pod nemogućim odgodnim uvjetom ništetan je, a nemoguć raskidni uvjet smatra se nepostojećim.

Ništetnost pojedinih odredaba

Članak 296.

(1) Ništetne su odredbe općih uvjeta ugovora koje, **suprotno načelu savjesnosti i poštenja**, prouzroče očiglednu neravnopravnost u pravima i obvezama strana **na štetu suugovaratelja** sastavljača ili ugrožavaju postizanje svrhe sklopljenog ugovora, čak i ako su opći uvjeti koji ih sadrže odobreni od nadležnog tijela.

(2) Prilikom ocjene ništetnosti određene odredbe općih uvjeta ugovora uzimaju se u obzir sve okolnosti prije i u vrijeme sklapanja ugovora, pravna narav ugovora, vrsta robe ili usluge koja je objekt činidbe, ostale odredbe ugovora kao i odredbe drugog ugovora s kojim je ta odredba općih uvjeta ugovora povezana.

(3) Odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se na one odredbe općih uvjeta ugovora čiji je sadržaj preuzet iz važećih propisa ili se prije sklapanja ugovora o njima pojedinačno pregovaralo, a druga je strana pritom mogla utjecati na njihov sadržaj te na odredbe o predmetu i cijeni ugovora ako su jasne, razumljive i lako uočljive.

Ništetnost

Članak 322.

(1) Ugovor koji je protivan Ustavu Republike Hrvatske, **prisilnim propisima** ili moralu društva ništetan je, osim ako cilj povrijeđenog pravila ne upućuje na neku drugu pravnu posljedicu ili ako zakon u određenom slučaju ne propisuje što drugo....

Djelomična ništetnost

Članak 324.

- (1) Ništetnost neke odredbe ugovora ne povlači ništetnost ugovora ako on može opstati bez ništetne odredbe i ako ona nije bila ni uvjet ugovora ni odlučujuća pobuda zbog koje je ugovor sklopljen.
- (2) Ali će ugovor ostati valjan čak i ako je ništetna odredba bila uvjet ili odlučujuća pobuda ugovora u slučaju kad je **ništetnost ustanovljena upravo da bi ugovor bio oslobođen te odredbe i vrijedio bez nje.**

ZAKON O ZAŠTITI POTROŠAČA

Pojam nepoštene ugovorne odredbe

Članak 49.

- (1) Ugovorna odredba o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo smatra se nepoštenom ako, **suprotno načelu savjesnosti i poštenja**, uzrokuje znatnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača.
- (2) Smatra se da se o pojedinoj ugovornoj odredbi nije pojedinačno pregovaralo ako je tu odredbu unaprijed formulirao trgovac, zbog čega potrošač nije imao utjecaja na njezin sadržaj, poglavito ako je riječ o odredbi unaprijed formuliranog standardnog ugovora trgovca.
- (3) Ako se pojedinačno pregovaralo o pojedinim aspektima neke ugovorne odredbe, odnosno o pojedinoj ugovornoj odredbi, a cjelokupna ocjena ugovora ukazuje na to da je riječ o unaprijed formuliranom standardnom ugovoru trgovca, to neće utjecati na mogućnost da se ostale odredbe toga ugovora ocijene nepoštenima....

Okolnosti koje se uzimaju u obzir prilikom ocjene ugovora

Članak 51.

Prilikom ocjene je li određena ugovorna odredba poštena uzimat će se u obzir priroda proizvoda ili usluge koji predstavljaju predmet ugovora, sve okolnosti prije i prilikom sklapanja ugovora, ostale ugovorne odredbe, kao i neki drugi ugovor koji, s obzirom na ugovor koji se ocjenjuje, predstavlja glavni ugovor.

Posljedice nepoštenosti ugovorne odredbe

Članak 55.

- (1) **Nepoštena ugovorna odredba je ništetna.**
- (2) Ništetnost pojedine odredbe ugovora ne povlači ništetnost i samog ugovora ako on može opstati bez ništetne odredbe.

ČINJENICE I OKONOSTI SLUČAJA

1. Prijavljena Privredna banka Zagreb d.d. postupila je protivno odredbi čl. 19.e st.1. ZID ZPK 2015 i to na način da potrošačima **nije u roku 45 dana dostavila izračun konverzije zajedno s prijedlogom** novog ili izmijenjenog ugovora o kreditu.

Uvidom u dokument Dodatak ugovoru o kreditu te popratnu dokumentaciju sasvim je jasno da dostavljeni dokument nije Prijedlog ugovora kako to regulira Zakon o obveznim odnosima (dalje ZOO). Štoviše, i sam prijavljeni u popratnoj dokumentaciji navodi kako će Dodatak

ugovoru (Aneks) biti zaključen tek naknadno. ZOO jasno definira što je prijedlog ugovora, odnosno ponuda:

ZAKON O OBVEZNIM ODNOSIMA

Članak 253.

(1) **Ponuda je prijedlog za sklapanje ugovora učinjen određenoj osobi koji sadrži sve bitne sastojke ugovora.**

(2) Ako su ugovorne strane nakon postignute suglasnosti o bitnim sastojcima ugovora ostavile neke sporedne točke za kasnije, ugovor se smatra sklopljenim, a sporedne točke, ako ugovaratelji ne postignu suglasnost o njima, utvrdit će sud vodeći računa o vođenim pregovorima, utvrđenoj praksi između ugovaratelja i običajima

Zakonodavac je u čl. 19.d bio sasvim jasan te adresatu ove norme, banci nije dao na dispoziciju da samostalno odlučuje što će poslati potrošaču, a kamoli da šalje Prijedlog koji se ne može prihvatiti u ovakvom obliku i formi, niti biti ovjeren kod javnog bilježnika pa je banka prekršila Zakon za što je zapriječena kazna i to **čl. 26.a st.1 točkom 13.** koji navodi:

»Članak 26.a

(1) Novčanom kaznom od **80.000,00 do 200.000,00** kn kaznit će se vjerovnik iz članka 2. stavka 1. točke 2. ovoga Zakona:

- ako potrošaču i/ili osobama od kojih je zahtijevao ili imao pravo zahtijevati ispunjenje obveze **ne dostavi u propisanom roku i na propisan način** izračun konverzije **zajedno s prijedlogom novog ili izmijenjenog ugovora** o kreditu sukladno članku 19.e stavcima 1., 2. i 3. ovoga Zakona,

2. Sukladno ZID ZPK 2015 čl. 19.a i 19.b predmet uređenja svih odredaba ZID ZPK 2015 je uređenje **obveza vjerovnika i potrošača u postupku konverzije**, odnosno konverzija kredita u **smislu promjene valute, odnosno valutne klauzule**. Osnovni ugovor se mijenja samo u smislu načina ispunjenja obveze te je to jedini predmet te osnovna svrha i cilj Zakona.

Sve van ovog predmeta uređenja niti smije niti može biti sadržaj Aneksa ugovora kojim bi se realizirala primjena ovog Zakona, što je uostalom i precizirano kroz cijeli Zakon, a i čl. 19.e. st. 9. Zakona.

U tom smislu u dostavljenom Prijedlogu sporne su i nezakonite sljedeće odredbe:

1. Točka 4. Prijedloga, KAMATNA STOPA je nezakonita i ništena.

Sporna odredba glasi:

*„Korisnik kredita **obvezuje se za preostalo razdoblje kredita** na iznos preostale neotplaćene (nedospjele) glavnice kredita iz čl. 3. ...**plaćati Banci redovnu kamatu** po godišnjoj kamatnoj stopi koja je promjenjiva, a koja se definira kao zbroj referentne kamatne stope u visini šestomjesečnog **EURIBORA-a**, kao promjenjivog dijela i **fiksnog dijela koji iznosi 5,51 pp...**“*

Ugovaranje budućih kamatnih stopa nije predmet konverzije. Kamatne stope predmet su konverzije samo u smislu **konvertiranja obveza u samom postupku izračuna konverzije i to sukladno čl. 19.c st. 1. i st. 1. točke 2.,** a zaključno sa danom 30.9.2015. na način da se:

*„2. **umjesto početno ugovorene kamatne stope** kredita denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF **primijeni** kamatna stopa jednaka kamatnoj stopi (po iznosu, vrsti i razdoblju promjene) koju je **vjerovnik primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u EUR** i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR na datum sklapanja ugovora o kreditu, uvažavajući smanjenja kamatnih stopa, tečaj ili uvjete odobrene određenim istovrsnim skupinama potrošača temeljem dobi, namjene kredita, iste vrste i trajanja u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR na datum sklapanja ugovora o kreditu denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF,“*

Dakle, primjena kamatne stope u Euro kreditima je samo drugi korak u izračunu konverzije kako bi se utvrdila preostala neotplaćena glavnice u Euru, a sukladno čl. 19.c st. 1. točki 7. Banka sukladno ZID ZPK 2015 nema ovlaštenje s korisnikom kredita na nedospjelu glavicu ugovarati kamatnu stopu kroz konverziju jer to nije propisano niti jednom odredbom tog zakona.

Sukladno iznijetom, odredba kojom bi potrošač i banka **ugovarali kamatnu stopu za ubuduće predstavlja dodatni uvjet koji nije predviđen konverzijom** te je prema tome nezakonit i ništetan sukladno čl. čl. 19.e st. 9. ZID ZPK 2015. Rečenom odredbom se derogiraju prava potrošača zajamčena Zakonom o potrošačkom kreditiranju konkretno čl. 11.a kojom je potrošaču omogućeno da s bankom ugovori maržu i parametar (LIBOR, EURIBOR, NRS itd.) ali **to ugovaranje nije i ne može biti predmet konverzije** već eventualno zasebnog dogovora potrošača i banke. Naime, notorna je činjenica da banke ni sa korisnicima Euro kredita **nisu ugovarale** maržu i parametar pa je nejasno zašto bi to uopće bio predmet konverzije, uzimajući u obzir temeljno načelo konverzije: potpuno izjednačavanje položaja potrošača korisnika kredita s valutnom klauzulom u CHF, s onim u valutnoj klauzuli Euro.

U odredbama o kamatnim stopama mora stajati samo kao informacija:

„Banka obavještava Korisnika kredita da je u predmetnom Ugovoru dana 30.9.2015. samostalno odredila fiksnu maržu banke, definirala parametar i kvalitativno i kvantitativno razraditi uzročno-posljedične veze kretanja parametra i utjecaja tih kretanja na visinu promjenjive kamatne stope.“

Sve druge informacije iz čl. 4.1.-4.11. Prijedloga, obveze su po Zakonu o potrošačkom kreditiranju članku 11.a. pošto **ovdje već postoji Ugovor o kreditu te postoji odluka**

Banke koja se odnosi na promjenjive kamatne stope u Euro kreditima za koje nisu bili definirani parametri i marža.

Pogotovo se ukazuje na potpuno netransparentno i nerazumljivo diskreciono pravo Banke kojim sebi **ugovora pravo na promjenu marže** bez ikakvih jasnih kriterija i parametara, kao npr. u točkama 4.9., što je protivno čl. 11.a ZPK te također nije i ne može biti predmet konverzije.

2. Točka **7. St. 2.** Prijedloga kojim se navodi kako se korisnik kredita:

„odriče prava pobijanja pravnih učinaka instrumenata osiguranja..“

je derogiranje prava potrošača koja mu jamči Zakon o zaštiti potrošača te je nezakonit i ništetan, kao i suprotan odredbama ZID ZPK 2015, pošto **predstavlja uvjet koji nije predmet konverzije.**

3. Točka **8.** Prijedloga je nepotrebna i ne može biti predmet Dodatka Ugovora. Navođenje izjave dužnika u smislu suglasnosti zapljene zapravo je **dodatni instrument osiguranja** naplate i kao takav nezakonit, nepotreban i ništetan jer su izjave identičnog sadržaja već sadržane u Osnovnom ugovoru te je i ovo dodatni uvjet koji nije predmet konverzije.
4. Točka **9.** Prijedloga je nezakonita jer predstavlja dodatni uvjet koji nije predmet konverzije. Naime, nije uopće jasno o kojim to **rizicima** potrošač ima biti obaviješten u situaciji kada se zaključuje samo Dodatak ugovora u smislu načina isplate kredita. Notorna je činjenica da u pogledu osnovnog ugovora o kreditu Kreditor nije objasnio nikakav rizik koji takav ugovor sa sobom nosi. Pitanje informacija uređeno je čl. 10. Zakona o potrošačkom kreditiranju te nema nikakve veze sa konverzijom.

Točka **9.** Prijedloga je nezakonita jer uvjetuje ugovaranje Aneksa Ugovora prihvatom Općih uvjeta, Odluku o kamatnim stopama te „ostalim uvjetima Banke“, što su dodatni uvjeti iz čl 19. e. st. 9 ZID ZPK 2015. Sve ovo pošto je nejasno uopće o kojim Uvjetima se i aktima uopće radi (nesporna je činjenica da su oni višestruko mijenjani), koji su to „drugi opći akti“ kao i činjenicu da ti Uvjeti te ostali akti banke **sadržajno reguliraju niz drugih pitanja koja nemaju nikakve veze sa konverzijom kredita, a koje bi sada potpisnik trebao prihvatiti, što nije i ne može biti uvjet konverzije.**

Osim toga ovaj članak Prijedloga predviđa prihvaćanje svi **budućih** izmjena i dopuna Općih uvjeta i drugih akata vjerovnika, unaprijed. Takva ugovorna odredba nije u skladu sa člankom 295. stavkom 5. ZOO-a u kojem je jasno propisano:

„(5) Opći uvjeti obvezuju ugovornu stranu ako su joj bili poznati ili morali biti poznati u vrijeme sklapanja ugovora.“

te nije u skladu niti s obveznopravnim načelom o odredivosti obveza (članci 269. do 272. ZOO). Nepoznate buduće obveze koje ovise o volji jedne ugovorne strane ne smiju

se ugovarati unaprijed prihvatom takvih obveza na temelju jednostrane odluke druge ugovorne strane.

5. Točka **10.** Prijedloga je nezakonita i ništetna pošto navodi kako:

*„...ostali **troškovi i naknade** koje proizlaze iz Osnovnog ugovora i ovog Dodatka **snosi Korisnik kredita sukladno odredbama Osnovnog ugovora i ovog Dodatka (otpravci, prijepisi i sl.)**“*

Ovakva odredba suprotna je čl. 19.e st. 10. ZID ZPK 2015 koji navodi kako se **svi popratni troškovi konverzije kredita ne smiju zaračunati potrošaču.**

6. Predlaže se **hitno istražiti postupanje Banke i nalaz revizora Ernst&Young d.o.o.** Naime, revizija konverzije nije izrađena sukladno čl. 19.c i 19. d ZID ZPK 2015 jer je revizor u postupku konverzije naveo kako:

*„je njihov rad ograničen samo na **pregled dizajna Kalkulatora** te da **nisu provjeravali pravilnost, točnost i potpunost informacija, podataka i dokumenata**...“*

pa se postavlja pitanje što je revizor uopće utvrdio. Ovakvim postupanjem Banke povrijeđena je odredba 19. d zakona te obveza provođenja konverzije sukladno svim koracima iz čl. 19.c, a što je kažnjivo temeljem odredbe čl. 26.a st. 1. točka 12 te propisana novčana kazna u rasponu 80.000,00 – 200.000,00 kn.

Slijedom svega iznesenog Podnositelj prijave traži od Ministarstva Financija RH i HNB-a da pokrenu postupak nadzora u smislu utvrđenja nezakonitosti u poslovanju Banke i nezakonitosti u primjeni Zakona o potrošačkom kreditiranju te da se prijavljenoj Privredne banke Zagreb d.d. u konačnici izreknu najstrože propisane kazne.

Udruga Franak